

1. Testa nosaukums

CELIAKIJAS DIAGNOSTIKA. DNS TESTS

2. Angļu val. - *Celiac Disease Risk Genotype (DQ2/DQ8)*

3. Īss raksturojums

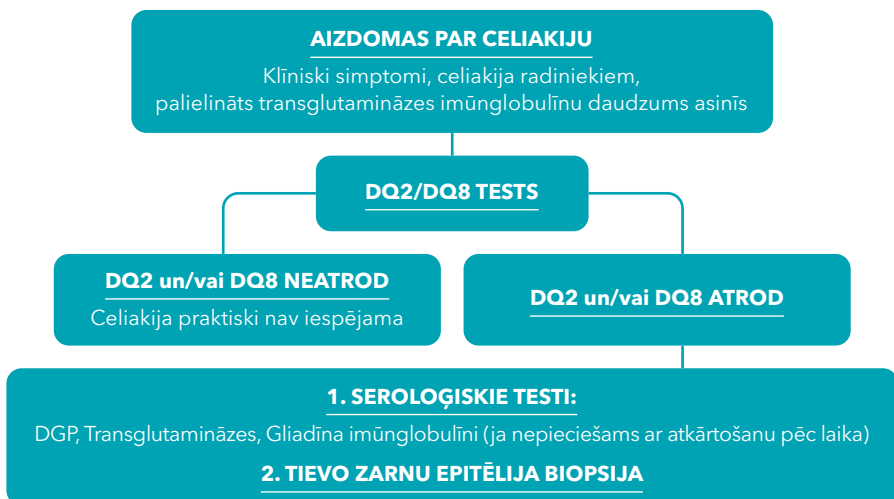
Celiakija ir pastāvīga (nepārejoša) nepanesība pret glutēnu – olbaltumvielu, ko satur kvieši, mieži un rudzi. Celiakija ir novērojama ģenētiski predisponētiem cilvēkiem, kuri ikdienas uzturā lieto šīs olbaltumvielas. Tā rezultātā attīstās autoimūna slimība – organisma imūnā sistēma sāk uzbrukt veselajiem audiem – zarnu gļotādas epitēlijam. Vienīgais veids, kā no tā izvairīties, ir nelietot uzturā produktus, kas satur glutēnu.

Celiakijas pareiza diagnosticēšana ir svarīga, lai izvairītos no slimības izraisītajām sekām, taču tikpat nozīmīga ir pareizas diagnozes noteikšana gadījumos, kad netiek apstiprināta celiakija. Gadījumos, kad ir pierādīta celiakija, pacientam ir jāievēro bezglutēna diēta, kas cilvēkam ir ierobežojoša un dārga.

Ar celiakijas ģenētisko testu tiek iegūta informācija par HLA (leikocītu antigēna) DQ2 un DQ8 gēnu variantiem, kas liecina par paaugstinātu risku saslimt ar celiakiju. Šie gēnu varianti ir nepieciešams, bet nepietiekams celiakijas priekšnosacījums. Šie gēnu varianti ir atrodami trešdaļai cilvēku, taču to esamība nenozīmē, ka cilvēks noteikti saslims ar šo slimību.

Ja netiek konstatēti DQ2 un DQ8 gēnu varianti, tad celiakijas risks praktiski ir izslēgts.

Celiakijas ģenētiskais tests DQ2/DQ8 ir jāveic, ja kādu iemeslu dēļ ir aizdomas par celiakijas esamību. Ieteicams to veikt, ja celiakija ir diagnosticēta radniekiem, jo

pat līdz 15 % celiakijas slimnieku tā ir pārmantota. Identiskajiem dvīņiem varbūtība sasniedz 70 %.

Ģenētisko testēšanu neietekmē diēta. Bezglutēna diēta vai glutēna lietošana uzturā neietekmē testa rezultātus, savukārt celiakijas antivielu (DGP, Gliadīna, Transglutamināzes IgA, IgG) testus asinīs var ietekmēt gliadīna lietošana un nelietošana.

http://www.uchospitals.edu/pdf/uch_007936.pdf

Camarca et al, *Italian Journal of Pediatrics*, 2012, 38:10

S.J. Schwarzenberg, C. Brunzell, *Diabetes Spectrum*, v15 no.3, 2002

4. Metode - reālā laika polimerāzes ķēdes reakcija (RL-PĶR).

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums - violets stobriņš ar EDTA (antikoagulants).
- Izmeklējamais materiāls: asinis.
- Materiāla uzglabāšanas laiks:
  - istabas temperatūrā (15-25 °C) - 24 stundas;
  - ledusskapī (2-8 °C) - 2 dienas.

6. Referentās vērtības

Celiakijas risks ir paaugstināts, ja konstatēts DQ2 un/vai DQ8 genotips

---

Celiakijas riska nav (ļoti zems), ja nav konstatēts ne DQ2, ne DQ8 genotips

---